

Digisti kivaa luovuuden, vuorovaikutuksen ja teknologian keinoin - pilotti

KÄYTÄNNÖN OHJEITA DIGITAALISTEN MENETELMIEN
KÄYTTÖÖN

YMCA TAMPERE

30.11.2023

DIGISTI KIVAA LUOVUUDEN, VUOROVAIKUTUKSEN JA TEKNOLOGIAN KEINAIN – KÄYTÄNNÖN OHJEITA DIGITAALISTEN MENETELMIEN KÄYTTÖÖN

Digisti kivaa luovuuden, vuorovaikutuksen ja teknologian keinoin -pilotissa etsimme ja testasimme digituotannon menetelmiä osana nuorten mielenterveyden vahvistamista. Teemana oli luonnon monimuotoisuus ja tunteet. Pilotin toteutti YMCA Tampere ja sen rahoitus tuli ESR+ rakennerahastosta, Ely-keskuksen myöntämänä. Hankkeen kesto oli 10 kk ja sen luonne oli kokeileva.

Digisti kivaa -pilotin toimenpiteet toteutuivat kahden eri toimintalinjan kautta. Näitä olivat **Teemapäivät** YMCA Tampereen Messin toimintaympäristössä toimivien nuorten ja ohjaajien kanssa ja **Työpajat**, joissa syvennettiin yhteistyötä ja etsittiin uusia palvelutarpeita. Työpajoihin osallistui edustajia Tampereen kaupungin nuorisotoimesta ja Tampere -Junior ohjelmasta, Oppilaitoksista ja PIRHAN nuorten mielenterveyden palveluiden piirissä toimivia ammattilaisia.

Vierailimme myös Tays nuorten psykiatrisen osaston Aistihuoneella, missä kuulumme nuorisopsykiatrian sairaanhoitajan kokemuksiä digitaalisuudesta ja Tampereen kaupungin Digiyksikössä Rantaperkiössä, missä kuulumme Discovery -virtuaalipalvelusta ja sen kokemuksista nuorten aktivoimiseksi sosiaaliseen kanssa käymiseen. Osallistumme Ylen kehitysryhmään, jossa kuulumme media-alan kuulumisia Ylen ja oppilaitosten puolelta 2.11.2023.

Teemapäivien aikana nuoret ja ohjaajat perehtyivät digikuvauksen, -videoinnin ja editoinnin eri menetelmiin. Lisäksi tutustuimme virtuaalitodellisuuden tuotantoon tekoälyn avulla. Pilotin digituotannon asiantuntijana toimi Aaro Aho, GettingBetter Oy:stä.

Pilotin tuotoksena järjestettiin nuorten digikuvista valokuvanäyttely, joka oli esillä Varalan Urheiluopiston kahvilassa 20.11.2023 alkaen. Näyttely siirtyi Vanhalle Kirkolle, keskustorille 30.11.2023, jossa se on nähtävillä keväälle 2024.

Toteuttamisen ihanuus ja haasteet – YMCA ohjaajien mietteitä pilotin alkuvaiheessa

Keväällä käynnistynyt pilotti osoitti nopeasti käytännön kokeilun ja kokemuksen kautta, että Nuoren sitoutuminen väljän aikataulutuksen toimintaan ilmaantunut hankalaksi. Kokoontumiset ovat liian kaukana toisistaan Messin toimintaympäristössä oleville nuorille. Kunto saattaa heitellä kovastikin puolen vuoden aikana. Useilta puuttuu ihan aikataulutetun elämän käytänteitä, tapaamiset ylipäättään ovat muistin varaisia ja prioriteettilistalla tämän kaltaiset mahdollisuudet saattavat jäädä arjen tuoksinoissa. Toinen hankaluus on ollut

sitoutumisen vaikeus. Kiinnostuksen säilyminen pitkäjänteiseen toimintaan on ollut vaikeaa.

Pilotin toimenpiteet soveltuvat paremmin ”normaaliin lukujärjestyksen2 messin pajan- ja kohtaamispaikkatoimintaan. Integroitu paketti toimii melko kivuttomasti, missä porukka on jo valmiiksi tuttua keskenään. Huomioiden turvallisuuden tunne, mikä ainakin messin toimintaympäristössä oleville nuorille on erityisen tärkeää.

Eriyistä ryhmäytymistä ei tarvita nuorten osalta, sillä se saattaa viedä kovasti aikaa, jos porukka vaihtuu. Pilotin toteuttamisen osalta ainoastaan nuorille vieraan digiasiantuntijan sisäänajo on tarpeellinen, mutta helppoa alkuvaiheessa.

Syksyä ajatellen toimii paremmin, kun digisti kivaa -pilotin toimenpiteistä muodostetaan selkeitä ”tuotepaketteja”. Toteutus 2 viikon välein 3 päivän settinä tiiviillä aikataululla. Tällöin tarkastellaan digimaailman tuotantoa ja mahdollisuuksia, tehdään suunnitelmallisia harjoitteita valitun teeman tiimoilta. Tavoitteena on turvallisuuskuplan luominen, tuotettavan luontoaiheisten digisisältöjen ja tunnemaailman kirjon tarkasteluun. Ensimmäinen setti orientoi ja sen aikana työstetään digituotannon menetelmiä ja aiheideoita ja toinen vaihe on tuotoksen kokoaminen ja uusien taitojen opettelua tuossa suhteessa. Tuotos ei tietysti ole mikään suunnitelmallinen tuotos vaan nuorten kanssa tehty löydös.

Toimintaan integroinnin toinen toimiva on se, että sellaisetkin nuoret, jotka eivät erilliseen toimintaan uskaltaudu, ovat kyvykkyytensä kanssa epävarmoja tai eivät saa kiinni ideasta, havainnoivat, että digitekeminen voisikin olla heille antoisaa. Osa nuorista on toki kuin kalat vedessä digisovellusten ja mahdollisuuksien käytössä, mutta heillekin tekeminen toisten kanssa valitun yhteisen teeman ympärillä, tuo aina jotain uutta. Ne nuoret, joille koko alue on vierasta, voivat oppia nykymaailmassa tarvittavia perustaitoja tai ainakin havaita, millä tavalla mediasisällöt luodaan. Tavoitteena on ymmärtää, mikä voi opettaa medialukutaitoa ja tervettä somekriittisyyttä.

Lisäksi vielä kuvauspäivinä ajatella sellaista, että otetaan kaksi tarkasteltavaa melko vastakohtaista teemaa, jos teema nyt on turvallisuus ja tuttuus/samuus, niin vastinparina on pelottavat asiat kuvattuina. Pelkopuolen kuvaamiseen ajattelen perusteena altistamisen ja pelottavan asian kohtaamisen hallitusti turvallisessa seurassa. Tärkeää on, että ohjaajat ovat mukana kulkemassa nuorten kanssa. Pelottavilla asioilla tarkoitamme, mikä herättää epävarmuutta ja kytkee päälle selviytymismekanismien esiasteet.

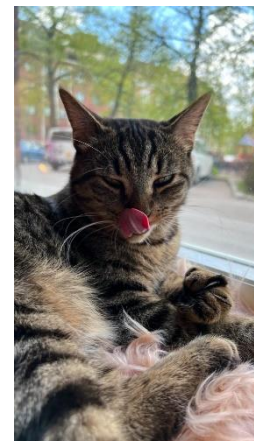
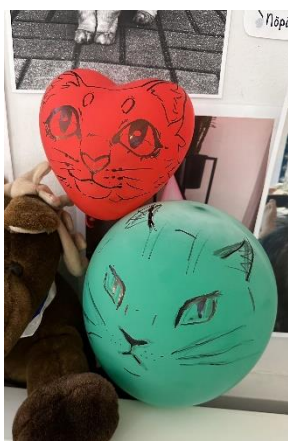
Pilotti käynnistettiin teemapäivällä, jossa johdateltiin nuoret erilaisten tunteiden tunnistamiseen ja hallintaa keskustelemalla ja katselemalla aihepiiriin liittyviä videoita (linkit listattu tämän dokumentin lopussa). Seuraavana Digiasiantuntija johdatti meidät valkokuvaamisen menetelmiin kuten kuvakoko ja leikkaus. Miten kuvata oman puhelimen kameralla ja miten käsitellä kuvaa.

Pilotin aikana ohjaajien ja nuorten kanssa koettiin yhteenkuuluvuutta ja osaamisen ilo löytyi nuorille mielenkiintoisista asioista. Monelle nuorelle kosketus luontoon ja luontosuhde oli jäänyt etäiseksi. Pilotin kautta saimme avattua sekä kaupunkiluonnon että erämaan tunnelmia ja herätettyä kiinnostusta ympäristöön.

Digituotannon menetelmiä luontoteemalla

Digikuvaamisen harjoittelu aloitettiin perehdyttämällä nuoret oman mobiilipuhelimen kuvaamisen mahdollisuuksiin. Kotiläksynä oli etsiä luontokuva, joka tuottaa positiivisia tunteita. Kuvan he lähettivät yhteiseen suljettuun whatup-kanavaan, josta se oli Digisti kivaa-pilotin osallistujien katseltavissa. Seuraavalla kerralla kävimmekin läpi digikuvia ja nuori kertoi, miksi kyseinen kuva oli hänelle tärkeä ja millaisia tunteita se herätti. Näin päästiin hyvin alkuun ja luotiin turvallinen kokeilun ilmapiiri.

Kuvaaja IIDA, Messin pajalta, kevät 2023

Pilottiajalla käytimme kahta eri menetelmää **Tripdyyki** -menetelmä ja **kuvakoko -teoria**.

Tripdyykki on metodina vanha, sitä käytettiin jo keskiajalla kirkkojen alttareita ja seiniä koristamaan ja kertomaan tarinaa.

Modernissa valokuvaustaitteessa tripdyykkiä käytetään kolmen valokuvan sarjana. Tämä sarja on yhtenäinen kokonaisuus, joka kertoo kuvataiteilijan määrittämää tarinaa, tunnetta tai estetiikkaa. Sitä voidaan käyttää metodina opettamaan kuvakerrontaa, tunteiden välittämistä visuaaliseen tarinaan tai kuvan sommittelun tekniikkaa ym asioiden tukena.

Kuvakokoteoria on yleismaailmallinen valo ja -videokuvauksessa käytettävä metodi, joka on tärkeää kokonaisuuden kannalta käsittää niin kuvatessa kuin editoidessa teosta.

Kuvakokoteoria kertoo kuvattavan kohteen erilaisista kuvakoista. Esimerkiksi jos kuvataan ihmistä, hänestä voi ottaa useita eri kuvakokoja ja jokainen kuva kertoo ja pointtaa eri tunnetta/tarkoitusta, joka suoraan kertoo tarinaa. Jos ihmisen kasvoja kuvataan läheltä, hänen ilmeensä, maskeerauksen yksityiskohdat ja katseen suunta voi kertoa olennaisia asioita, jotka välittyvät katsojalle. Jos samaa tilannetta ja ihmistä taasen esimerkiksi kuvataan niin laajasti, että ihminen on kuvassa hyvin pieni, kertoo kuva kuvan paikan ja siihen liittyvät asiat kuvan katsojalle, lähikuvan informaation jäädessä pimentoon.

Tämän takia jo kuvien suunnitteluvaiheessa tulee miettiä kuvauksen kuvakokoja ja yksityiskohtia; mitä informaatiota kuvalla halutaan välittää? Mikä on tämän kuvan tarkoitus ja miten se solahtaa kokonaisuuteen ja sen teemaan?

Suunnitteluvaiheessa onkin tärkeä pitää mielessä kokonaisuutta ja materiaalin laajuutta, sillä leikkauspöydällä kokonaisuutta ohjataan eteenpäin kuva kerrallaan.

Tämän vuoksi monet leikkaajat arvostavatkin, jos materiaalia on eri kuvakokoja eri kohtauksista. Kuvakoiden tulee myös muuttua kokonaisuuden edetessä, jotta kokonaisuus pysyy visuaalisesti mielenkiintoisena. Tällä konkreettisesti tarkoitetaan kuvakoon ja editin teorian pohjalla sitä, että kahta kuvakokoa ei yleensä kannata leikata peräperään, vaan kuvakoon tulisi muuttua lineaarisesti. Toki tarinankerrontaa voidaan muuttaa suunnitelmallisesti ja sääntöjä rikkoa, mutta rikkoakseen sääntöjä on hyvä olla teoria hallussa.

Ideana siis että mennään luontoon ja katsotaan mitä sieltä löytyy ja kuvataan sitä. Rentoudutaan luonnossa ja tarkastellaan sen mikro ja makroympäristöä.

Äänimaisemana luonnonäänet. Tässä pilotissa kuvaan lintuja lähiluonnossa. Tämän suuntasin varhaisnuorille/nuorille, sillä tekstitys on leikkisä ja arvuuttelee.

Tulevissa jaksoissa voisi olla ihan mitä vain, esim. mennään kuvaamaan lähiluontoon(tai miksei muuallekin) makrokuvia (esimerkiksi lumihuutaleita tai pieniä yksityiskohtia sammalta yms.

Digituotannon asiantuntijan ajatuksia

Virtual Reality (VR) & Tekoäly -Työpaja

Työpajan osiossa opettelimme käyttämään tekoälyn suomia mahdollisuuksia yhdistettynä vr-360 -ympäristöön. Menetelmässä jokainen nuori sai luoda

mielikuvituksensa pohjalta 360 -virtuaaliympäristön tekoälyä käytävällä ohjelmistolla, luoden promptien avuin virtuaalimaailman ja siihen sopivan äänimaisen. Audiovisuaalisen teoksen lopputulosta sitten pääsimme katsomaan VR-laitteilla.

Osallistava käsikirjoitus -Metodi

Kun triptyyksi ja kuvakokoteoria oli hallussa, siirryimme vaiheeseen, jossa loimme käsikirjoituksen osallistavalla menetelmällä.

Menetelmässä istuimme yhdessä ryhmän kanssa saman pöydän ääreen ja keksimme videon teeman. Sen pohjalta jokainen sai kirjoittaa lyhyitä pohdintoja teemaan liittyen. Näiden ajatusten pohjalta loimme yhtenäisen käsikirjoituksen, jossa jokaisen nuoren ajatukset pääsivät lopputeoksen sisältöön.

Käsikirjoituksen pohjalta ideoimme kuvakäsikirjoituksen. Kuvattuamme yhdessä suunnitelmiamme noudattaen teoksen kaikki kohtaukset, siirryimme leikkausvaiheeseen, jossa myös opetin samalla leikkauksen perusteita ammattiohjelmistolla. (DaVinci Resolve). Äänitimme videoon voice overit ja kerkesin myös hieman opettaa äänituotannon perusteita leikkausohjelman sisäisellä äänisuunnitteluohjelmistolla.

Metodin pääajatus on osallistaa koko ryhmä tekemään yhdessä videonluonnin äärelle, josta on nähtävissä jokaisen kädenjälki ja tietenkin se pohjimmainen tarkoitus on, että kaikilla olisi hauskaa ja hyvä olla työn teon lomassa luoden onnistumisen, luovuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

Nuorten digituotannon satoa

Nuorille on erityisen tärkeää tulla kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään. Digisti kiva -pilotin aikana tuli esille nuorten visuaalinen lahjakkuus. Monella eri tavalla he innostuivat digikuvauksen ja -videonin monimuotoisuudesta. Toinen seikka, joka herätti meitä ohjaajia oli, että nuoret avautuivat ja kertoivat kokemuksistaan, vaikka muutoin tunteiden ilmaisu on heille haasteellista.

Digisti kiva -pilotin aikana syntyikin erinomaisia digikuvia ja -videoita. Nämä jäävät yksityisyyden suojan vuoksi YMCA Tampereen sisäiseen käyttöön. Muutamia otoksia olemme saaneet luvan julkaista tässä käytännön oppaassa esimerkkeinä

Seuraavassa on esillä Kaupunkiluonnon satoa on nähtävissä näissä kuvissa.
Nuoren oman valinnan mukaan, sillä kaupunkiluonto on heille lähiluontoa.

Kuvaaja: Jenny

Kuvaaja: Sanna

Kuvaaja: Niko

Sieniretkellä Niihamaassa, Tampereella perhdyttiin lähiluonnon antimisiin ja nautittiin yhdessä olost. Monelle nuorelle sieniretki oli ensimmäinen kokemus, joka avasi luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia.

Vuorossa on kuvia sieniretkeltä 25.8.2023.

Kuvaaja: Arja Ranta-aho, projektipäällikkö

Luontoretki erämaahan tehtiin Helvetikolulle, Ruovedelle 22.9.2023. Sen aikana Messin Kohtaamispaikan nuoret kuvasivat luontoa ja sen monimuotoisuutta. Sillä tutkitusti luonnolla myös digitaalisesti käytettynä on rauhoittava vaikutus.

Kuvaaja: Arja Ranta-aho, projektipäällikkö

Alla olevat kuvat on otettu valokuvanäyttelystä Varalan Urheiluopiston kahviotilasta 20.11.2023. Valokuvaajan projektipäällikkö Arja Ranta-aho.

Kiitämme lämpimästi Digisti kivaa luovuuden, vuorovaikutuksen ja teknologian keinoin -pilottiin osallistuneita Nuoria, Tampereen kaupungin nuorisotoimen hankkeiden asiantuntijoita, Pirhan nuorten mielenterveyspalveluiden asiantuntijoita, Nuorisopsykiatrian osaston psykiatrian sairaanhoitaja Kimmo Kolehmainen, Tampereen Kaupungin nuorisotoimen Liisa Hietamiestä ja Tanita Heinosta.

Erityiset kiitokset päätösseminaarin puhujia Fanny Heinosta, Film Tampereelta, Iiro Naamankaa, 3DTalo Finland Oy:stä ja Susanna Kärkeä, Pirhasta ja Varalan Urheiluopistoa hyvästä yhteistyöstä.

Nuorten kuvat painatettiin Nekapainossa. Kiitämme heitä korkeatasoisesta palvelusta. Aikataulu oli tiukka, mutta se ei haitannut.

Yhteistyön ensi askelia otettiin eri toimijoiden välillä. Tästä on hyvä jatkaa.

Tämän käytännön opas on laadittu ammattilaisille ja nuorille rohkaisuksi ja käytännön oppaaksi. Joskus on hyvä hypätä itselleen tuntemattomalle alueelle, se on palkitsevaa.

Käytännön oppaan ovat laatineet projektipäällikkö Arja Ranta-ahon johdolla, ohjaajat Teema Kylmäluoma, Panu Lehtoniemi YMCA Tampereen ammattilaisia ja digisisällön asiantuntija Aaro Aho, GettingBetter Oy.

Digisti kivaa -hankkeen verkkosivut ja tämä käytännön opas löytyvät täältä:
<https://ymcatampere.fi/digisti-kivaa/>

LÄMMIN KIITOS!

LINKIT JA LÄHTEET

NUORET JA TUNTEET

Nuorten Tampere

[Tampere Junior -kehitysohjelma \[Tampereen kaupunki - Organisaatio\]](#)

Nuorten Oulu – Tunteet

<https://www.youtube.com/watch?v=E-m4b5pWOag>

Sari Sironen - Tunteiden tunnistaminen – Miksi se on tärkeää?

<https://www.youtube.com/watch?v=kBUUED70tQ>

Ylen Esportsista tekemään juttuun koskien nuorten kokemaa yksinäisyyttä ja ulkopuolisuutta.

<https://yle.fi/a/74-20026999?origin=rss>

Homies Youth Work - Miksi minä – Dokumentti nuorten yksinäisyydestä

<https://www.youtube.com/watch?v=EUK1IPZj954>

MENETELMÄT

Kuvakoko teoria:

Ylen yksinkertainen ja hyvä kuvakokotaulukko:

<https://vintti.yle.fi/yle.fi/mediakompassi/mediakompassi/4-6-luokkalaiset/kuvakoulu/kuvanlumo/kuvakoot.htm>

Tridyyki -menetelmä:

<https://fi.alegsaonline.com/art/101574>

<https://peda.net/pieksamaki/peruskoulut/hiekanp%C3%A4%C3%A4n-koulu/ol/tvk/triptyyksi>

DIGITURVALLISUUS

Mediakasvatusseura

<https://mediakasvatus.fi/materiaalit/digitaalinen-media-sosiaalisena-ymparistona/nuoren-digiturvataidot/digiturvataulut/>

Digi- ja väestötietovirasto

<https://dvv.fi/nuoret-laiteosaaminen>

Diakonissalaitos:

<https://www.hdl.fi/blog/nuoret-tarvitsevat-tukea-digitalisoituvassa-yhteiskunnassa/>